

ТРИЗЕНЬНИК - REVUE HEBDOMADAIRE - TRIDENT
UKRAINIENNE

Число 13 (517) Рік вид. XII. 29 березня 1936 р. Ціна 1 фр. 50 Prix 1 fr. 50.

Париж, неділя, 29 березня 1936 року.

Велике політичне напруження, викликане відмовою Німеччини од Локарнського договору та вступом німецького війська до Ренської області, — увійшло в річище дипломатичних пертрактацій.

Не відомо, як ці пертрактації будуть розвиватися і чим вони закінчатся. Можна лише констатувати, що ні Німеччина, ні Франція не мають сьогодні наміру воювати.

Але такий напрямок вирішення цього кризису не всім прийшовся до смаку. Совіти мають з того велике розчарування. Бо коли немає такої європейської держави, щоб ризикнула тепер на війну, то того не можна сказати про совітську Москву, що взяла надзвичайно активну участь не в мирному полагодженні кризису, а в його роздмухуванні, прикриваючися і спекулюючи різними високими гаслами, яких сама вона — імперіялістична червона Москва — ніколи не дотримувалася.

Совітська Москва і її дипломатія ці останні дні все можливе робили для того, щоб розпалити ненависть і штовхнути із зброєю в руках одну державу на другу. Свіже-ратифікований французькою палатою франко-совітський пакт, якась там фантастична сила червоної армії — все це було на послугах у большевиків для того, щоб довести глибокий конфлікт в середині Європи до його збройного вирішення.

Ходило-ж совітам не тільки про те, щоб зруйнувати Німеччину і чужими руками знищити той ненависний їм режим, який зрозумів суть розкладових комуністичних ідей і велику небезпеку, що її несуть

большевики кожному народові, кожній державі, та який на життя й смерть з ними бореться. Ходило совітам про щось більше. Раз десь в Європі розпочалася війна, то актуальною стає програма і комінтерну, і совітських вождів та воєнно-начальників повернути зовнішню війну у війну внутрішню, викликати заколоти і нові революції, аж до «світового пожару».

Але не лише про світовий пожар дбали московські большевики, коли з такою настирливістю, з такою енергією й завзяттям використовували оцю останню нагоду викликати збройний конфлікт.

Старалися вони так про те, щоб в Європі зав'язалася війна тому, що рятували тим самим і власну шкіру, одхиляли од себе ту небезпеку, що грізно нависла над СССР.

Війна в Європі не сталася. Але як Дамоклів меч висить далі ця небезпека над Москвою та грозить великим ударом світовому комунізму і розподілом совітської Росії. А поневолеми большевиками народам дає вона надії до відзискання своєї національної свободи, до відбудови своїх національних, незалежних держав.

Бюджет СССР на 1936 р.

Бюджет СССР на 1936 рік визначено в сумі 78.715.028.000 рублів. З огляду на те, що цей бюджет складається зовсім на інших підставах, ніж бюджет усіх інших країн і що совітський рубель ніде не котується і не має міжнародньої вартости, порівняти совітський бюджет з якимсь іншим майже не можливо. Загально лише можна сказати, порівнюючи його до бюджетів «капіталістичних» країн, що він (рахуючи рубель — 50 сантимів, що є дуже ймовірним) не такий вже великий, як то здається і, певно, або трохи менше, по вартости, французького бюджету, або майже до нього дорівнюється. Коли згадати, що СССР в кільки разів більше за Францію по території і по кількості населення, а крім того й те, що французький бюджет включає лише державний бюджет, а бюджет СССР — цілого «соціалістичного» господарства, то треба визнати, що бюджет СССР є зовсім не грандіозним, а скоріше одверто бідним, навіть по своїй номінальній цифрі.

Але вдаймося до аналізу бюджету по суті. Почнемо з прибуткової частини. Вона зложена так:

А. Прибутки «успільненого» господарства в мільярдах рублів:

1. Податок з обороту: 62,690 мільярд., в тому числі: хлібні продукти — 21,2 мільярда руб., спирт — 6,0, олія — 2,66, цукор — 5,9, м'ясо — 3,025, бавовна — 4,2, нафта — 4,67.

Цього року десята річниця смерті бл. пам. Симона Петлюри.

---

2. Відраховань з прибутків, податків з підприємств, організацій і т. ин.	8.428.830.000
Разом по уєуспільненому господарству	71.118.830.000
Б. Прибутки від позик, податків і зборів	6.080.080.000
В. Інші прибутки	1.516.118.000
Разом прибутків	78.715.028.000

З повищого видно, що на 90 відс. совітський бюджет втримується податком з обороту «соціалізованого» господарства і на 10 відс. позиками, прямими податками, митом та іншими прибутками. Отже таким чином податок з обороту являється в СССР загальним податком, який тим легше збирати, що він одержується не в податковому порядку, а посереднє, шляхом механізму нормування цін, шляхом примусового збільшення цін на крам і на вироби. Характерно, що по бюджету 1936 року совітський уряд лише на одних хлібопродуктах хоче заробити не більше і не менше, як 21,2 мільярдів рублів, себ-то більше ніж $\frac{1}{4}$ свого бюджету (за кіло хліба совітська держава платить селянам од 4 до 8 коп., а продає його за 90-110 коп.). Посереднім-же податком, як видно з плану бюджету, обкладено й всю решту істинного й першої необхідности предметів. Навіть при побіжному перегляді совітського бюджету видно, що він тримається на самій гіршій і несправедливій для трудящих системі посереднього оподаткування найширше споживаних предметів першої необхідности.

Совітський бюджет по характеру своїх основних прибутків має цілком антисоціалний і реакційний характер. Має він і другу рису остільки-ж негативну, як і перша: найбільша частина совітського бюджету, податок з обороту, — одержується з хліба, цукру, м'яса, бавовни, нафти, спирту, олії та інших предметів, які цілком або на 90 відс. виробляються і здобуваються на Україні, Кавказі й Туркестані, себ-то в країнах упокоєних Москвою, в її колоніях.

Отже совітський бюджет є це й бюджетом колоніального гніту та експлоатації пригноєчених народів.

Такий характер мають прибутки «пролетарської» держави, що лидує світ своїми «досягненнями» і своєю «революційністю».

Звернемося тепер до видатків бюджету СССР на 1936 рік.

1. На промисловість асигновано в мільярдах рублів (з них на тяжку 10.160.800.000)	14.076.110.000
2. На сільське господарство	7.700.691.000
3. Транспорт	7.907.450.000
4. Інші витрати на народне господарство і торговельні заготівлі, московське метро й т. и.	7.899.250.000
Разом на народне господарство	37.583.501.000
5. Освіта	4.918.073.000
6. Охорона здоров'я	1.472.191.000
7. Фізична культура	29.188.000
Додатково	90.018.000
Разом	6.509.470.000

Готуймося до достойного вшанування світлої пам'яті національного героя в день десятиліття його смерті.

---

8. Нар. ком. оборони союзу	14.815.500.000
9. Нар. ком. внутр. справ	2.110.903.000
10. Витрати по управлінню	970.902.000
Витрати по держ. позиках	2.701.529.000
Розрахунки з банками	265.000.000
Резерви РНК СССР	857.200.000
Інші витрати	444.542.000
11. Асиґнування місцевим бюджетам	12.456.481.000
Разом	78.715.028.000

Перше, що вражає у видатках цього бюджету, це колосальна цифра, асиґнована явно на «оборону» союзу (майже 15 мільярдів рублів); коли до неї додати те, що ховається з військових кредитів в асиґнуванні на тяжку промисловість, на транспорт і навіть на сільське господарство, то можна безпомилково рахувати військовий бюджет СССР — до 20-30 мільярдів рублів, або більше як $\frac{1}{4}$ цілого бюджету.

Вражає тако-ж своєю цифрою асиґнування на комісаріят внутр. справ, себ-то на ППУ — 2.110.903.000 рублів.

Характерними для совієтського режиму й господарства являються ті асиґнування, які приділено на промисловість і сільське господарство; на промисловість майже вдвічі більше, ніж на сільське господарство. Так само на транспорт асиґновано більше, ніж на сільське господарство. Робить вражіння своєю цифрою група асиґнувань на соціально-культурні потреби (6.509.470.000).

Нарешті звертає на себе увагу цифра відчислення від бюджету СССР місцевим бюджетам («союзним республікам») — 12.456.481.000 руб. Яку характеристику можна дати цій частині совієтського бюджету, себ-то системі видатків СССР? Найбільш підходящим терміном для видаткового бюджету СССР був-би «промислово-військовий», бо коли скласти видатки на промисел, транспорт, оборону і ППУ, то отримаємо суму майже в 39 мільярдів руб., себ-то більше половини бюджету витрачається явно на військо і на апарат примусу, або на галузі військово необхідні (важка промисловість і транспорт). З другого боку, порівнюючи цілу цифру видаткового бюджету до одчислення з нього місцевим бюджетам (трохи більше $\frac{1}{6}$), ясно видно, що союзний бюджет служить не союзним республікам, а особливо центральній республіці московській, яка ним розпоряджається.

Той фальшивий федералізм, який рекламують большевики, як не можна краще видно через призму совієтського бюджету.

Найсвітлішою цифрою совієтського бюджету є асиґнування 6,5 мільярд на культурно-соціальні заходи; але, знаючи, як туго ці кредити асиґнуються в дійсності, як вони розпреділюються і як перекидаються зовсім не на те, що треба, можна з певністю сказати, що вони ніколи не реалізуються в житті. До речі, це «грандіозне» асиґнування визначає всього 40 руб. на душу, або, як рахувати на франки, приблизно 20 фр. (Це на науку, освіту, охорону здоров'я і фізичну культуру).

Можна було б ще легко показати, що совієтська промисловість працює без жадних прибутків, що весь бюджет, беручи прибутки головно з сільського господарства, цю свою базу не дотує належними асиґнуваннями, що в тих бюджетових умовах, які існують в СССР, неможливе ніяке значніше наростання капіталу народного господарства; але для цього треба було б значно поширити цю статтю та ускладнити її цифровими обрахунками, яких пересічний читач не любить.

Думаємо, що і без цього характер бюджету СССР представляється досить виясненим для того, щоб сказати, що він являється антисоціалістичним, реакційним, економічно-авантюристичним, а політично — бюджетом колоніального визиску.

І. Косенко.

3 ЖИТТЯ Й ПОЛІТИКИ

— Нові декрети що-до колхозів і сільського господарства. — Переведення девальвації со-
вітської валюти.

В попередньому нашому огляді ми зазначили, що одною з характеристичних примет сучасної політики совітської влади є переведення системи лавірування. Одірвана од життя диктатура, яка не спірається ні на одну соціяльну групу, яка базується лише на сталінській гвардії, змагається втриматися на поверхні і продовжити своє існування шляхом загравання з окремими соціяльними групами, шляхом обіцянок і часткових, здебільшого папірових і неістотних уступок.

Останні місяці совітська влада зайняла різко агресивну позицію що-до робітництва, що привело до значного погіршення його становища. Ліквідація карткової системи й припинення планового постачання робітникам харчових продуктів і мануфактури різко зменшило розміри реальної заробітньої платні, перегляд розцінок і стахановщина в своїх наслідках привели до колосального зросту експлоатації робочої сили.

Ця політика — бо порівнюючи упривилейоване становище робітництва базувалося в першу чергу на немилосердній експлоатації села — тепер дає можливість Сталіну розпочати політику загравання і папірових уступок з другою соціяльною групою — з колхозним селянством. Ряд причин склався на те, що Сталін саме тепер рішив інтенсифікувати політику загравання з селянством. З одного боку, надходить весна, наближається сезон засіву і польових робіт. А вже від кількох літ виробилася традиція, що перед початком весни совітська влада робить ті чи інші посушення, що мали б свідчити про її любов і турботи про селян. З другого боку, — і це найважніше, — совітська влада мусіла переконатися, що шляхом примусового заганяння селянства в колхози і організацією одбирання у нього хлібних продуктів вона проблеми розвитку сільського господарства ані в найменшій мірі не розв'язала. Не зважаючи на колосальні зусилля, на максимальну затрату сил і засобів, ефект, який осягнуто що-до підвищення продукційности сільського господарства, в першу чергу скотарства, був мінімальний. Селянство, що примусово опинилося в колхозах, продовжувало і продовжує свою боротьбу з владою в їх межах і робить неможливим реалізацію всіх заходів совітської влади, скерованих до налагодження сільського господарства; воно ставить свої вимоги і зв'язує переведення інтенсифікації сільського господарства із здійсненням його домагань. Між тим харчова проблема в совітському союзі, проблема постачання хліба, м'яса, молока, із збільшенням відсотку міської людности в союзі, із зростаючою складністю міжнародної ситуації і необхідністю забезпечити постачання армії, набирає все актуальніших форм. В результаті цих обставин маємо ряд заходів совітської влади, які керуючі чинники трактують, як вияв бажання влади йти назустріч потребам селянства.

* * *

Видані до сього часу розпорядження совітської влади, які можна трактувати, як уступки селянству, починаються постановою СНК СССР і ЦК ВКПб про стимулювання виробництва пшениці, оголошеною в ч. 42 «Правда» з 12. II с. р. Згідно з цією постановою, ціни на пшеницю при хлібозаготівлях піднімаються з 1 липня до 1 карб. 20 коп. за пуд. Окрім цього встановлюються надбавки в ціні за пшеницю, яка постачається поверх плану. Надбавки ці встановлюються з залежності від кількості пшениці, яка постачається поверх плану і вагаються для колхозів од 10 відсотків надбавки при 10-50 цент. і доходять до 100 відсотків при

постачанні 1000 цент. Так само встановлено процентіві надбавки, в іншій градації, при постачанні пшениці колхозниками.

Постановою СНК СССР і ЦК ВКП(б) про обов'язкове постачання збіжжя, сголошеного в «Правді», ч. 58 з 28. II с. р., переведено певне зменшення норм обов'язкового постачання збіжжя. Норми ці по окремих «республіках» і категоріях колхозів встановлено в розмірі од 0,6 до 2,2 цент. з гектара.

В УССР для найбільш численної категорії колхозів, яких обслуговують МТС, норми ці встановлено в розмірі 2 цент. з гектара. Постанова, oprіч того, стверджує заборону, яка вже існує від кількох років, проводити за ініціативою місцевих органів влади збільшення плану хлібозаготівель.

Постанова СНК СССР і ЦК ВКП(б) про державний план розвитку тонкорунного вівчарства і допомогу колхозникам завести вівці для особистого користування, оголошена в «Правді» ч. 67 з 8. III с. р., встановлює порядок продажу колхозникам овець поліпшеної породи, які б належали до їхнього особистого господарства. Цей декрет є аналогічним з виданим перед двома приблизно роками декретом про наділення колхозників телицями.

Ці декрети, спеціально два перших, заслуговують особливого обговорення. Їх, як що вони будуть справді виконані, можна трактувати, як певну уступку вимогам і бажанням селянства. Мають проте ці уступки характер уступок дуже дрібних і цілком другорядних. Справді, яке реальне значіння має піднесення ціни пшениці приблизно на 30 коп. на пуді, коли всім відомо, що за кіло пшеничного борошна влада встановила ціну 1 карб. 60 коп. в той час, як за кіло пшениці вона тепер платить 10 коп. При цьому взаємовідношенні навіть піднесені на 100% ціни при постачаннях більшої кількості не можуть для колхозників господарськи себе виправдати. Так само що-до розмірів обов'язкового постачання. Адже-ж одбирання збіжжя у колхозів іде двома головними шляхами. З одного боку, переводиться постачання збіжжя державі, а з другого боку, збіжжя забирають МТС в формі оплати за виконану роботу. Декрет трохи зменшує розміри обов'язкового постачання; разом з тим він лишає непорушними норми натуральної оплати праві МТС і інші одчислення натурою, які переводилося й переводиться в колхозах. При цих умовах це зменшення розмірів обов'язкового постачання так само може мати лише мінімальний господарський ефект і зміни господарської ситуації колхозів на ліпше викликати не зможе. Ще менше значіння має третій декрет, можливість мати власні вівці при накладенні на колхозника обов'язку постачати вовну державі і при необхідності здобувати для овець поживу, яку колхоз дає в мінімальній кількості, навряд чи викличе у селян більший ентузіазм; думаємо, що цей декрет стрінуть вони з таким самим задоволенням, як стрінули свого часу декрет про продаж для колхозників телиць.

Та проте, хоч і практичне господарське значіння всіх цих декретів не можна розцінювати високо, не підлягає сумніву, що з психологічного погляду вони відіграють немалу роль. Колхозним селянством ці декрети, без всякого сумніву, будуть прийняті, як уступка влади, як її часткова капітуляція перед домаганнями колхозних мас. Скріпиться у них думка про провізоричність і тимчасовість існуючої структури сільського господарства. Боротьба, яка провадиться в колхозах, набере нових імпульсів для своєї інтенсифікації. Ці декрети стануть не основою для замирення влади з селянством, а будуть підставою для дальшого розвитку боротьби селянства з накиненим йому з гори нежиттєвими с.-г. устроєм. Думаємо, що совіти будуть мати нагоду в будучині переконатися, що лавірування не завжди забезпечує од безпеки попасти на гідводні камні.

* * *

Свого часу ми, оповідаючи про перебіг сесії загально-союзного ЦК'а, занотували незадоволений виступ Гринька з приводу всякого роду закор-

лонних контр-революційних чуток і розмов про можливість девальвації со-
вітського карбованця. Ми зазначили, що цю суперечку Гринька з закор-
донними контр-революціонерами найкраще розв'яже час. Чекати довелося
недовго. 1 березня, в ч. 60 «Правди» оголошено постанову СНК СРСР про по-
рядок розрахунків по зовнішній торгівлі і іншим валютним операціям.
Вона складається з трьох точок: 1) наркоми зовнішньої торгівлі і фінан-
сів з 1 квітня мають застосувати курс 1 карб. — 3 фр. франка до всіх
розрахунків експортних і імпортових організацій та до всіх інших ва-
лютних операцій, 2) державний банк СРСР має переводити купівлю і
продаж закордонної валюти по курсу 1 карб. — 3 фр. фр., 3) державний
банк СРСР має перевести переоцінку запасів золота і валюти на підста-
ві цього нового встановленого курсу.

Девальваційний характер цієї постанови не вимагає жадних роз'яс-
нень і жадних коментарів. На разі обмежимося лише занотуванням цьо-
го дуже важного кроку в фінансовій політиці совітської влади. Обговорен-
ням його по суті ми займемося окремо в одному з наших чергових огля-
дів.

В. С.

---

3 преси

Останнє число «За новую Россію» (ч. 46. II, березень 1936, ор-
ганъ Національного Союзу Новаго Покоління (Національно-Трудо-
во Союзъ), без помітки де виходить і друкується, і яке нам надісла-
но з Болгарії, приносить несподіванку. Рядом із заголовком газети
стоїть... тризуб, а під ним:

«За Россію!»

В передовиці газети, названій «Подъемъ флага», знаходимо то
му таке пояснення:

«Рада Союзу ухвалила прийняти, як емблему Союзу, ста-
рий родовий знак св. Володимира, що його в недавньому минуло-
му прибрали собі українські угруповання, відомий під назвою
«тризуба».

Цю свою ухвалу видавці названої газети в тій-же передовиці
мотивують так:

«Даремно й помилково «українці» наш знак Володимира
«Краснаго Солнышка» заключили в тісні межі Київщини...
Він з'явився на батьківщині Ририковичів у далекій Скан-
динавії й разом з ними розійшовся по всій «російській» землі.
Його можна знайти на монетах Світлого Володимира й Муд-
рого Ярослава, на цеглах Десятинної церкви, Гродненської й
Суздальської, у північному Суздалі, окраїнному Полоцьку,
далекій Ризі, в Ніжені і в Дорожчині на Бузі, в Галичі і
Київі — матері городів «русскихъ»...

Велика була наша стара Українська Держава, київська Украї-
на-Русь. Далекі й на північ простиралися її межі, і нема нічого див-
ного в тому, що цеглу із Києва із знаком тризуба могли привезти

хоч-би до того самого Суздаля. Але все-ж це нічого не має спільного з Московщиною, тим Московським Государством, з якого розвернулася й виросла бувша Російська імперія й відроджувати яку москалі хватаються ріжних способів і заходів. В площині їх боротьби з Україною й українцями не гребують вони, як бачимо, і привлащенням собі українського гербу, в надії, очевидно, що можуть ще когось із українців обдурити, прикриваючися українським тризубом.

Далі «За нову Росію» в своїй передовиці робить такий висновок:

«Позбавляючи українство права виняткового користання нашим «обще-русскимъ» знагом, ми повертаємо йому належне йому місце. Пам'ятник булої «обще-русской» слави знову робиться символом «общероссійскаго дѣла».

Оголошено в газеті тако-ж щось вроді наказу «групамъ Союза». Знаходимо в ньому знову таке:

«Рішенням Ради Союзу встановлено за емблему Союзу знак св. Володимира наведеного вище взірця. Буде він од нині являтися символом і знаком, що означатиме наш рух».

І знову наведено знак українського тризуба, а потім наведено тако-ж відзнаку, яку мають носити члени того руху — золотий тризуб на трьохколовому — синьому, білому, червоному — щитку.

Гаслом російської організації, що видає «За нову Росію» являється: «За Росію!» І може та організація боротися за Росію, скільки їй хочеться. Але при чому тут український тризуб? При чому тут український державний герб, старий герб нашої Української Держави, що зародилася у Києві за княжих часів.

Під цим знаком тризуба проходить і новітня українська визвольна боротьба. За нього віддали і віддають життя ліпші сини України в боротьбі з Москвою.

Довго жили й далі намагаються жити москалі з чужим національним пашпортом, вивезеним із Києва. Знаходяться між ними тепер і такі, що намагаються прибрати собі і чужий національний і державний знак.

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі
й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, Paris 9)
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю — 2-6.

При Бібліотеці Музей С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з ріжних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

Хроніка

З життя укр. еміграції.

У Франції

З життя Української Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі.

— Складкою придбано й подаровано Бібліотеці стару книгу італійською мовою «Elogii di capitani illustri scritti da Lorenzo Crasso napoletano barone di Pianura, Venezia MDCLXXX III. Presso Combi, e La Nou».

Книгу присвячено: Alla Maesta cattolica di Carlo Secondo Re delle Spagne. Розмір — велика вісімка.

На 472 сторінках книги дано описи й характеристики 99 на той час відомих авторів «знамених вождів». Для українців книжка ця цікава тим, що на ст. 334-339 вміщено в ній статтю про Богдана Хмельницького з його портретом (Bogdano Kmielewski). Статтю написано мовою італійською, а після неї вміщено вірш мовою латинською.

— Замість великої кількості візитів і поздоровлень на Бібліотеку склали: брати інж. Я та В. Чекири із Словаччини — 50 кор. чes., І. Косенко — 10 фр., п. Гаврилко — 10 фр.

— З життя Української Громади в Крезі. 22 лютого с. р. заходами Управи Громади було влаштовано бал, який пройшов успішно і приніс маленький прибуток. Цей прибуток передано на фонд Української церкви в Крезі.

15 березня с. р. Громада відсвяткувала роковини смерті великого українського генія Тараса Шевченка. Свято визначено було на 2 год. в гарно впорядко-

ваній салі із удекорованим портретом Шевченка.

Свято відкрив голова Управи п. Сабардак короткою промовою, після чого мішаним хором було заспівано «Заповіт». Змістовну доповідь пам'яті Шевченка прочитав п. Шемет. По закінченні останніх слів доповіді пам'ять поета було вшановано вставанням і хвилиною мовчанки.

Далі було переведено збірку на Шевченківський відділ при Музеї Визвольної Боротьби України в Празі.

А потім були декламації дітей. Декламували Батрак Михайло, Озембовська Мальвина, Голубівська Тереса, Сабардакова Дуня, Озембовський Іван і Сабардак Іван. Виконавці в нагороду одержали гучні оплески цілої салі.

Управа Громади складас найщирішу подяку всім присутнім, що вшанували пам'ять великого поета своєю присутністю на святі.

— З життя Спілки Українських Сільських Господарів у Франції. 8 березня с. р. Спілку відвідав член Генеральної Ради й член Шкільної Ради п. Вержицький. П. Вержицький перевіряв успіхи учнів української дитячої школи при Спілці і знайшов підготовку дітей задовольняючою.

15 березня с. р. Спілка влаштувала свято роковин Т. Шевченка, на якому було зачитано доповідь на тему: «Кобзарь Шевченка — програм української визвольної боротьби». Свято відбулося в помешканні школи. Помешкання було прикрашено смирновими гилками, з яких було також зроблено вінок для портрету Шевченка. На свято зібралися всі ті, що вважали

обов'язком віддати шану своєму постові-будителєві. Були також присутні жінки та діти. Свято пройшло в атмосфері тихого та лагідного настрою.

По святі обговорювалося справа умеблювання школи. Постановлено придбати шкільні столи й лави, дошку; а мапи, книжки й т. и. допоможе придбати Шкільна Рада.

Треба висловити побажання Спліці успіху в цій діяльнї та втривалости, а тим, що цю справу налагоджують — щиро подяку.

В Польщі

— Шевченкові дні у Варшаві. 75-ту річницю смерті Т. Шевченка українці у Варшава відсвяткували урочисто. 14 березня с. р. Українська Студентська Громада у Варшаві влаштувала академію, програм якої склався із доповіді п. Д. Донцова, солових виступів п. О. Бурбелло, декламацій п. Поповичевої та виступу Українського Національного Хору ім. М. Лисенка.

15 березня у Варшаві відбулися ще дві імпозантні академії, одна — організована Українським Науковим Інститутом — в Університеті, і друга — організована Українським Центральним Комітетом у Польщі — у великій салі Міської Ради.

Широкий програм цієї останньої академії складався з доповіді проф. П. Зайцева і концертної частини, в якій взяли участь: Д. Колєсївна (фортепїян), О. Бурбелло (сопрано), М. Ольховий (баритон), д-р Тисяк (тенор) та Український Національний Хор під керівництвом п. С. Сологуба. Звертало на себе увагу трїо — М. Вишневецька, Бурбелло, Д. Любанський. Закінчено було академію співом «Заповіту».

Салю Міської Ради було надзвичайно артистично удекоровано килимами «Гуцульської Штуки». Панї К. Безручкова, М. Шевченкова та Є. Садовська провели збірку добровільних датків. Зібрану суму призначено було на

покриття видатків, зв'язаних з організацією академії, та на Українську Школу ім. Л. Українки у Варшаві.

— Урочиста академія на відзначення 75-тиліття з дня смерті Т. Шевченка, влаштована Українським Науковим Інститутом у Варшаві, відбулася 15 березня с. р. о год. 12 вдень в авлі Університету Юзефа Пїлсудського.

На академії були присутні: маршалок сенату Олександр Прїстор, в імені маршалка сойму — п. віцемаршалок Тадей Шетцель, міністр віросповідань і освіти проф. В. Свєнтославський, в імені міністра справ внутрішніх — віцєміністр Генрих Кавецький і віцєміністр Вл. Корсак, віцєміністр міністерства справедливости Стефан Сечковський, віцєміністр президії ради міністрів Гжибовський, П. Б. Митронелит Дионисій, голова Польської Академії Літератури В. Серошевський, директор В. Суходольський, комісар уряду для міста Варшави п. Вл. Ярошевич, віцєпрезидент міста Варшави п. Подоський. Зауважено, крім того, серед присутніх: прокєктора університету проф. Чубальського, радника міністерства віросповідань і освіти д-ра Я. Волїнського, начальника відділу президії ради міністрів п. Ст. Папроцького, проф. Тад. Зєлїнського, проф. Марц. Гандельсмана, архимандр. проф. Іларїона Васценаса, архимандр. проф. Григора Пєрадзе, проф. П. Уєйського, проф. Дікштейна та інших профєсорів та доцентів університету. В значній кількості були присутні представники літературного і журналістичного світу та грузинської колонії у Варшаві.

З українського боку була присутню делегація Української Парламентарної делегації в складі сенаторів Децикевича, Горбачевського і Павличевського, проф. Д. Дорошенко та представники української колонії.

Розпочав академію український хор ім. Лисенка під управою

С. Сологуба співом «Думи мої...», після чого Директор Українського Наукового Інституту проф. О. Лотоцький виголосив відчит українською мовою на тему «Наукові досліді над творами Т. Шевченка», подаючи короткий перебіг праці по шевченкознавству та підкресливши вкінці, що Український Науковий Інститут у Варшаві випускає зараз повне видання творів Шевченка в умовах незалежної наукової праці, яка в цей час неможлива в тих умовах, що панують на совітській Україні.

Після виконання хором кількох пісень, виголосив доповідь польською мовою проф. Р. Смаль-Стоцький на тему «Шевченко і поляки», в якому подав історію відношень, що в'язали Шевченка з польською культурою, та підкреслив значіння Польщі, як посередника між культурами західно-європейською та українською, вказавши значіння впливів, які мали на творчість Шевченка революційна поезія і публіцистика Польщі.

Академія закінчилась рецитаціями поезій Шевченка артистом польських сцен М. Вижиковським, в перекладах сучасних польських поетів.

— 75-ті роковини смерті Т. Шевченка в Українській Станиці в Каліші. Прекрасна традиція Шевченківських днів у культурних осередках вимагає від упорядчиків і виконавців академії багато досвіду та артистичного хисту, щоб програми не повторювалися, а завжди були нові й захоплювали. Це в значній мірі відноситься до станичного осередку, де громадянство дуже вибагливе й чутливе, хоч би до найменших дисонансів.

Оцінюючи мистецьку та ідейну вартість цьогорічної академії, треба сказати, що впорядчики справилися із завданням дуже добре. Свято розпочалося панахидою в станичній церкві. Промовляв і правив о. Ігумен Борис Якубовський при співучасті Українського Національного Хору, що тримав присутніх своїм гар-

монійним виконанням пісень у релігійному урочистому настрої.

На святі були присутні представники місцевої польської адміністрації та війська.

О год. 19 саля станичного театру вповнилася гостями й нашим громадянством. Відкривається заслона. На сцені уквітчане погруддя пророка-поета, біля нього карні ряди Українського Національного Хору. Пливають акорди «Заповіту», присутні встають і з майже релігійною пошаною слухають наказ Тараса Шевченка:

«Поховайте та вставайте,
«Кайдани порвіте
«І вражою, злою кров'ю
«Волю окропіте...»

Цей наказ ширше обговорює полк. М. Серeda у промові «Наше воїнське емігрантське слово на «Слово» Т. Шевченка». Промовець влучно характеризує творчість поета саме там, де надається властиве значіння збройній силі, як головній підвалині самостійного буття народу. Національний геній Шевченків тепер, у цей час виявляється в усій своїй величчі, бо він на світанку національного відродження зрозумів те, чого ніяк не хотіли й не вміли зрозуміти джепророки в новій добі. Символи й поетичні фігури творчості Шевченкової криють у собі найпевніші розв'язки нашого майбутнього, і нам залишається бути їх ревними виконавцями.

Наймолодші наші скрипачі виконують «Забіліли сніги», «Зоре моя вечірняя» та «Чом, чом не прийшов» — Лисенка — під диригуванням п. Сворцова. Дуже милою несподіванкою була сценична картина «Казка про малого Тараска», К. Малицької, — виконана учнями школи ім. С. Петлюри. Живий, рухливий букет дітвори в національних одягах, із квітами в руках, проробив складну руханку під спів «Поклін тобі, Тарасе». Серця наливаються гордощами, дивлячись на той емігрантський доріст, що згодом, після нас перебере наш хрест і зуміє його нести краще, як ми самі...

По короткій перерві слідує наступні точки: «Чого мені тяжко» — Шевченко-Волошин; «Ой, діброво, темний гаю» — Шевченко-Лисенко, у виконанні Українського Нац. Хору; «Величний пам'яті пророка» — С. Черкасенка, декламація С. Костенка; «Минають дні» — Шевченко-Лисенко — баритонове соло п. Шраменка; «Літні тони» — Чупринка-Леонтович — Укр. Нац. Хор; «Кавказ» — декламація п. Герасимчуківни; «Сонце заходить», «Туман хвилями лягає» — Шевченко-Лисенко — смичкове тріо (п. п. Терлецький, Зінгер і Скворців, у супроводі фортепіана (п. Кромоловський); «Огні горять» — Шевченко-Воробкевич — Укр. Нац. Хор. Режисер — М. Скворців, диригент С. Процай, акомп. Кромоловський. Упорядчики: Правління Станиці та організації м. Каліша й околиць.

Щира подяка впорядчикам та виконавцям академії.

П.

В Румунії

— Свято незалежності в Букарешті. 19 січня с. р. українська колонія в Букарешті, зберігаючи традицію, відзначила дні «22 січня 1918-19 рр.» урочистою академією.

Вступне слово виголосив п. д-р В. Трепке, що закінчив свою промову закликом до земляків-українців бути готовими до нового державного іспиту, до якого раніше чи пізніше суворий вчитель «історія» покличе знову український народ, бо від результату того іспиту залежатиме дальша доля України.

Потім змістовну доповідь на тему дня виголосив п. інж. М. Тузів, підкресливши головні визначні місця з IV-го Універсалу та закінчивши словами: «Ще не вмерла Україна», які було хором підхоплено всіма присутніми на салі.

Далі, від організації татарського студентства, делегація якого була присутньою на святі в якості гостей, чуло привітальне слово

румунською мовою виголосив, в імені організації, голова її, підкреслюючи спільність інтересів і кінцевої мети — національного визволення — українського й татарського народів та побажавши українцям як найскорше досягнути свого національного ідеалу.

Після академії присутні на ній ще довгий час лишались на салі за дружньою бесідою та співами.

— Я л и н к а д л я у к р а ї н с ь к и х д і т е й в Б у к а р е ш т і . В день свята Водохрища по ст. ст., що припадало на 19 січня с. р., заходом Союзу Українок Емігранток, за ласкавою допомогою жіночої секції при культурно-спортовому товаристві «Буковина» в Букарешті та з участю хору того-ж товариства було влаштовано ялинку для українських дітей в Букарешті.

Свято відкрив довшим словом д-р В. Трепке, заступник голови Українського Допомогового Комітету в Румунії, під головуванням якого відбувалося це свято. Промовець висвітлив значіння Різдва Христового та зокрема різдвяної ялинки, яко емблеми того свята та символу вічноживих сил природи, що і в часі зимового сну виявляють свою живучість в образі зеленої ялинки.

До таких живих, невмірумих сил природи — зазначив промовець — належать тако-ж національні почуття та свідомість, які в часи «історичної зими» можуть бути припані, але ніколи не знищені.

Закінчив своє слово промовець, звертаючись до дітей, яких зібралось по-над 30 душ:

— Подивіться ви, українські дітки, на вершину нашої ялинки! Он там сяє зірка, а над нею підноситься золотий тризуб — знак української державності. Майте його завжди перед очима, носіть його вічно в вашій душі! Як у час народження Христа зоря на небі вказувала шлях до Вифлеєму тим, хто хотів уклонитися майбутньому Спасителеві та тим прилучитися до нового життя, що заповідало християн-

ство, так наш тризуб указує шлях кожному українцеві, яким він має йти, щоб дістатися до нашого Українського Вифлеєму, де має знову відродитись, і вже навіки, Українська Держава.

По закінченні цієї промови виступив хор студентського товариства «Буковина», що під проводом п. інж. Лівінського виконав кілька українських колядок.

Далі, при засвіченій ялинці виступали діти з численними декламаціями українською й румунською мовами, а управа Союзу Українок Емігранток, в особах паній Н. Трепке, А. Івашини та К. Долинюкової, роздала дітям подарунки і солодоші.

Назагал, діти до свята підготовлені були добре, із декламаціями виступали сміло і впевнено, виконуючи їх із видимою присмістю. Після роздачі подарунків, дітей було розсаджено за накритим столом і почастивано було їх канапками, тортами й овочами. Потім діти ще довший час бавилися в різні гри і затанцювали коломийку.

Дорослі, присутні на святі, для яких було тако-ж улаштовано буфет, проводили час у дружній бесіді та хороших співах.

В очах дітей блищала радість, а в цілій салі панувала атмосфера, що зливала в єдину родину всіх присутніх членів місцевої української колонії. Це свято носило тако-ж характер свого роду перегляду українського молодого достру, під час якого виявилось, що де-яка частина дітей, матері яких не є українками, майже, а то й зовсім не знають української мови. Це дало привід тут-же піднести давно вже назріле питання про організацію в Букарешті навчання українській мові тих дітей, що її не знають, та щоб прищепити їм любов до тієї далекої і невідомої їм батьківщини, з якої походять їхні батьки.

Розрішення цієї проблеми взяв на себе Союз Українок Емігранток у Румунії, на чолі якого стоїть пані Н. Трепке, що тут-же звернулася з відповідним словом до присутніх батьків-українців.

В Югославії

— «Українська Матиця», українське товариство в Баня Лука, засноване в 1933 році, як культурно-просвітня організація. Головним завданням «Української Матиці» є підняти національний дух між українськими колоністами з Галичини, яких в Югославії є коло 30.000 чоловік (Врбаска Бановина), в загаль-ж завданням собі ставить ця організація — сприяти національному вихованню всіх українців не тільки своєї округи, а й цілої Югославії.

В цьому році «Українська Матиця» розгорнула широку акцію щодо будови свого дому, який буде служити разом з тим пам'ятником королеві Олександрові I, якого забито в Марселі. В домі буде влаштовано інтернат середнєшкільський для дітей українців із цілої Югославії, допомогва секція, жіноча секція, коопера-тива товариства та театр імени Т. Шевченка.

До збирання добровільних да-тків на цей український дім уже приступлено.

Бондаренко,
містоголова «Укр. Матиці».

— Шевченківське свято в Баня Лука. В неділю, 9 березня с. р., «Українська Матиця» в Баня Лука влаштувала академію на честь Тараса Шевченка у 75-ту річницю його смерті.

На святі були декламації творів Шевченка, хор заспівав «Заповіт». Після закінчення артистичної програми, члени товариства «Українська Матиця» та їх гості — здебільшого місцеві люди — провели приємно час у бесіді та співаючи українські пісні.

На чужих гостей це свято зробило сильне вражіння і 11 березня в місцевій газеті «Врбаске Новине» подано було про це свято прихильну замітку, в якій українців було названо рідними братами.

— Українське життя в Петровграді (переіменований Великий Бечкерек), не

дивлючись на все тяжчі умови й матеріальні злидні, не спинається, а йде протореною колією. Свою діяльність Українська Громада поширила і на провінцію, де знайшла своїх земляків українців. Співпраця з ними показалася дуже доброю й приязню ця засвідчилася тим, що група українців з Великої Кікінди — пп. О. Коробов, А. Новицький, та М. Шміт — подарували Українській Громаді образ св. Покрови, роботи маляра мистця п. Зелінського.

На традиційне свято українського козацтва св. Покрови (минулого року) було цей образ посвячено в сербській православної церкві, а потім відбулося й урочисте прийняття образу від жертводавців. Жертводавцям велике спасибі від цілої Громади в Петровграді.

Урочистість цього традиційного для українців свята підняла надусі наших громадян зпричинилася до зміцнення та поглиблення приятельських зв'язків з гостями-козаками, що численно взяли участь у нашому святі.

Після цього свята Українська Громада почала інтенсивно готуватися до новорічного свята та головне до влаштування ялинки для дітей. На другий день Різдва, 8. І. с. р., заходами Української Громади та тутешньої Козачої Кубанської Станиці влаштовано було ялинку для українських і козачих дітей. Хоч було багато перешкод, але впертістю вдалося все-ж їх обійти й можна сказати з певністю, що ця наша перша ялинка вдалася нам, як найкраще. Задоволені були батькі, а ще більше діти як самою ялинкою, що стояла серед дітвори в повній своїй красі, так і подарунками, які щедро рукою роздавав їм «дід Мороз».

Свято ялинки відкрив чулою промовою сербською мовою (бо було багато гостей чужинців) голова Української Громади п. Мельничук. За промовою рознесли по кімнатах гімни — югославський, український та козачі, виконані дуетою оркестрою, складеною заходами секретаря

Громади п. Третевича. Діти почали свої виступи декламацією українських та козачих віршів. Українців репрезентували малі декламатори О. Горілів, Т. Горілова та О. Бондаренківна, а козаків — І. Павлов та М. Альбакова.

Танцями та піснями закінчилося це свято. Всі учасники свята щиро дякували комісії, що організувала його — пп. С. Третевичеві, П. Горілову, К. Ачмізову та М. Каменському.

П р.

В Чехословаччині

— З діяльності Товариства «Український Пласт». Т-во «Український Пласт» у Празі видало перший звіт про свою діяльність. Голова Т-ва: Н. Козицька, члени Управи: Д. Антончук, Д. Козицький, Я. Шепель (зв'язковий на Закарпатті), М. Герасимович (на Буковину) і К. Кедровська (на Спслуч. Держ. Америки). Члени Т-ва пластуни й пластунки та прихильники Пласту з усієї України й з еміграції.

Т-во видало три публікації «Як таборувати», Пластовий впоряд і «Бібліографію укр. пласт. літератури».

22-23. ІІ. 1935 Т-во влаштувало в Празі виставку укр. пласт. видань, де було виставлено 417 експонатів. У зв'язку з виставкою відбувся виклад Д. Антончука про «Завдання Українського Пласту в сучасний мент». Виклади про «Пластове життя цього літа на Закарпатті» влаштувало Т-во 19.Х. 35 з участю трьох докладчиків, що реферували про пл. табори та першу «Лісову Школу» на Закарпатті 1935.

Секретаріат Т-ва дбав про пресову службу, посилавши в укр. фахову й загальну пресу замітки й статті з пласт. ділянки, а також фотографії з пл. життя.

Члени Т-ва беруть участь в таборах на Закарпатті; один член Т-ва був інструктором

в провідницькім пл. курсі на Закарпатті.

Зв'язок з укр. пластуномством провадиться листуванням, а тако-ж моральною і матеріальною допомогою йому в ріжних пл. виступах. Окремі члени Т-ва тримають листовно зв'язок з чужинецьким скавтінгом.

В Спол. Держ. Америки засновано Пластовий Комітет, що має пропагувати там пл. справу. Касовий звіт Т-ва виказує прибутків кч. 6.697,40, з них членських внесків кч. 3.972,60. Найбільше витрат зроблено у зв'язку з виданнями Т-ва (кч. 4.601,60).

В кінці звіт подає дуже прихильні відгуки на видання Т-ва з Галичини, Буковини, Закарпаття і Сполуч. Держ. Америки. В передмові до звіту Т-во вітає братів і сестер з Українського Пластового Уладу в Галичині з нагоди 25-ліття Українського Пласту та посилає їм з чужини бадьоре «Скоби!»

Адреса Т-ва: «Український Пласт», N. Kozuska, Praha-Vinohrady, Chodska 16, Czechoslovakia.

В Німеччині

— Панахиду по Т. Шевченкові влаштувала в Берліні 15 березня с. р., в каплиці «Марія Шуц», «Українська Громада». По греко-католичеському обряду панахиду відправив о. д-р Вергун. Співав український хор. На панахиду було запрошено лише членів Громади.

— Доповідь про культурний розвиток Туркестану зробив 17 березня с. р. д-р Тагір Шакір в «Українськім Національнім Об'єднанні» у Берліні.

Цю доповідь доповнив із агрономичного становища д-р І. Драбати, голова УНО. Між присутніми було чимало чужинців.

На черзі в УНО білоруська доповідь про сучасне становище білоруського народу.

Лист до Редакції.

Вельмишановний Пане Редакторе!

Ласкаво прошу не відмовити на сторінках вашого журналу вмістити слідуюче моє пояснення, яке вважаю за необхідне дати, щоб уникнути можливих непорозумінь.

Вч. З бюлетеню «Главнаго Совета Лиги русских офицеровъ и солдатъ запаса» за січень місяць с. р. в параграфі 7 вміщено повідомлення про «відкрите зібрання» цієї Ліги, на якому було прочитано декільки доповідей на тему «Росія та Україна». Далі у звіттовленні зазначено:

«На зібранні були присутніми високопреосвященніший Гермоген, архієпископ Катеринославський і Новомосковський, російські генерали: Васильєв і Кириєнко, В. В. Шульгин, голова Української Громади в Югославії В. В. Андрієвський та інші видні громадські й політичні діячі російської й української еміграції, що зійшлися разом по-перше після 15-тилітнього перебування на еміграції».

З приводу цього уступу названого бюлетеню, цим шляхом заявляю, що я на згаданому зібранні, так як і присутні деякі інші тутешні українці, був присутнім лише як сторонній слухач, якого цікавила тема рефератів. Жадного відношення до російської «Ліги» я не маю, ні в яких балачках з членами цієї Ліги участі не брав і по скінченні доповідей залишив негайно те «відкрите зібрання», що для всіх було приступне. Те, що в салі сиділо тако-ж кілька російських генералів та політичних діячів, нас, українців, цілком не обходило, бо ми прийшли лише вислухати доповіді.

Зазначення про те, що ми, українці, «зійшлися разом по-перше після 15-тилітнього перебування на еміграції» з російськими генералами та політичними діячами, можливо не є цілком точним, бо не є виключенням, що й давніше вже в такій самій спосіб ми «збиралися разом» десь у театрі, на

концерті або на якийсь інший відкритій лекції, вступ на яку був вільний для всіх.

На кінці не могу не висловити жалю, що «Ліга» таким негарним способом використала мою при-

сутність на зібранні в цілях підняття свого значіння і політичної спекуляції.

Василь Андрієвський,
голова Української Громади в
Білгороді.

Український Незалежний Театр
під управою П. Шмалія

в неділю, 12 квітня с. р., в театрі — 15, Avenue Noche (метро Etoile або Courcelles) виставить комічну оперу Артемовського на 3 дії

Запорожець за Дунаєм

В ролях виступлять: панії М. Кірсанова-Яхненко (Одарка), Зіна Шмалієва (Оксана)

та панове: П. Шмалій (Карась), М. Миколаєнко (Андрій), М. Кириченко (Султан), О. Харченко (Імам), В. Солонар (Селіх-ага), хор.

Дирижер — проф. М. С і р і н ь я н о.

Декорації — Л. Б а х т и н.

Режисер — П. Ш м а л і й.

Початок о год. 8.45 вечера

Марки пам'ятні на десятиліття смерти Головного Отамана С. Петлюри випустив Комітет по вшануванню його пам'яті. Марки трьох сортів. Ціна комплекту у Франції — 4 фр. Набувати можна в Редакції «Тризуба», в Українській Бібліотеці м. С. Петлюри в Парижі (41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9) та в українських організаціях.

Шановних авторів, що хотіли б вмістити свої статті в спеціальному числі «Тризуба», що буде присвячено десятиліттю з дня смерти С. Петлюри, проситься ласкаво надіслати їх до Редакції до 1 травня с. р.

Осіб що бажать, за прикладом минулих років, замість великодніх візитів та привітань скласти пожертву на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі, просять повідомити про це Бібліотеку або Редакцію «Тризуба» до 2 квітня с. р. Привіт од цих осіб з їх іменами буде оголошено в «Тризубі».

---

26 лютого с. р. помер у Парижі по тяжкій хворобі

ген. О. ОСЕЦЬКИЙ

який свого часу брав значну участь в оружній визвольній боротьбі України.

Поховано покійного на кладовищі Thiais

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V
Tél. Danton 80-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Адміністратор: **Л. Косенко**

Le Gérant: M-me Perdrizet.